

IDEGA

Instituto Universitario de Estudos e
Desenvolvemento de Galicia

**MEMORIA ECONÓMICA
E DE ACTIVIDADES**

2022

UNIVERSIDADE DE SANTIAGO DE COMPOSTELA

IDEGA

Avda. das Ciencias, Chalet nº 1
Campus Vida
15782 Santiago de Compostela
Telf.: 881814339
Fax: 881814383
E-mail: idgsec@usc.es
Web: www.usc.es/idega

ÍNDICE

PRESENTACIÓN.....	3
ÓRGANOS DE GOBERNO E PERSOAL	9
GRUPOS DE INVESTIGACIÓN.....	15
PROXECTOS E CONTRATOS DE INVESTIGACIÓN.....	25
I. Área de economía agroalimentaria e estudos rurais.	29
II. Área de planificación, ordenación e desenvolvemento territorial ..	31
III. Área de turismo e cultura	34
IV. Área de economía galega, estudos sectoriais e desenvolvemento económico	35
V. Área de historia	37
VI. Área de demografía, mercado de traballo e economía social	38
VII. Apoio a estruturas de investigación	40
PUBLICACIÓNS.....	41
I. Documentos de traballo. IDEGA	43
DOCENCIA	45
I. Programa de Doutoramento en Desenvolvemento Rexional e Integración Económica	47
II. Máster Propio Internacional en Ordenación e Planificación do Territorio. Edición Latinoamérica.	49
PREMIO.....	51
PROXECCIÓN INTERNACIONAL.....	55
PUBLICACIÓNS 2022 INVESTIGADORES DO IDEGA	59
ORZAMENTO E BALANCE DE SITUACIÓN DO IDEGA	75

PRESENTACIÓN

Instituto Universitario de Estudos e Desenvolvemento de Galicia

Directora: D^a. María Dolores Riveiro García

Enderezo: Avda. das Ciencias, Chalet nº1. Campus Vida. Santiago de Compostela 15782

Teléfono: 881.814.339

Correo electrónico: idgsec@usc.es

O IDEGA é un centro da Universidade de Santiago de Compostela que ten como principal obxectivo a promoción, o desenvolvemento e a proxección da investigación básica e aplicada no ámbito das Ciencias Sociais. O seu obxecto de estudo diríxese, nun sentido amplo, aos problemas e retos do desenvolvemento económico, con especial atención á realidade de Galicia.

No contexto da investigación en ciencias sociais en Galicia, o IDEGA preséntase como un centro multidisciplinar de investigación e formación de referencia, que integra saberes e capacidades de diferentes disciplinas, o que permite incorporar as distintas dimensións -social, política, económica, empresarial, xeográfica ou cultural- que afectan ao desenvolvemento, co obxectivo último de facilitar un crecemento global sostible que elimine os desequilibrios territoriais.

Os obxectivos fundamentais das investigacións básicas e aplicadas, desenvolvidas nas liñas de investigación da área científico-técnica "Humanidades e Ciencias Sociais", priorizan o estudo integrado do desenvolvemento sostible desde unha perspectiva rexional, centrándose nos seguintes puntos:

- Realizar proxectos de investigación, asesoramento e apoio técnico nos ámbitos da súa análise.
- Contribuír á xeración e desenvolvemento de metodoloxías nos campos da Economía, Empresa, Xeografía, Socioloxía e Demografía, que permitan avanzar no coñecemento científico destas áreas.
- Facilitar aos mozos graduados a súa formación e actividade investigadora nas liñas do Instituto, para que poidan incorporarse ao actual sistema de investigación, desenvolvemento e innovación.
- Fomentar, impulsar e potenciar as relacións científicas de investigación e docencia con outros centros nacionais e internacionais.
- Publicar os resultados das súas investigacións en libros, artigos científicos e de divulgación, e presentalos a través de relatorios e comunicacións en congresos nacionais e internacionais.
- Organizar congresos, seminarios, xornadas e mesas redondas para difundir os resultados obtidos nos proxectos de investigación.

O IDEGA, desde o inicio da súa actividade no ano 1976, amosou o seu compromiso co fomento da investigación científica en Galicia, así como coa xeración de coñecemento sobre a realidade social, económica e territorial de Galicia e a difusión dos seus resultados en beneficio de toda a sociedade.

Publicacións como o informe anual sobre A Economía Galega, a coordinación de Plans Estratéxicos de desenvolvemento local e provincial, o importante número de proxectos competitivos no campo da investigación socioeconómica e territorial de Galicia, os numerosos cursos, seminarios, encontros e congresos, o importante número de investigadores mozos formados e as numerosas estadias de investigación realizadas no centro por investigadores españois e internacionais no ámbito das Ciencias Sociais sitúan ao IDEGA como principal centro de investigación socioeconómica e territorial de Galicia e en referente para a toma de decisións das institucións, públicas e privadas, que inflúen no desenvolvemento territorial nas sociedades da nosa contorna.

De cara ao futuro, o IDEGA seguirá aprofundando nos obxectivos anteriores, cunha clara preocupación pola aplicabilidade do coñecemento xerado, contribuíndo a establecer conexións entre o traballo de investigación e as decisións dos axentes sociais e económicos. Así, a realización de proxectos multidisciplinares que aborden os principais retos socioeconómicos (como a transición ecolóxica e dixital ou a dispersión e avellentamento da poboación), a difusión das investigacións mediante publicacións de alto impacto e a súa transferencia, a formación de investigadores mozos e a consolidación de redes con outros centros de investigación nacionais e internacionais son os obxectivos máis importantes. Para acadar con éxito estes obxectivos, o IDEGA ampliará o número de investigadores adscritos, pertencentes aos diferentes ámbitos das ciencias sociais e xurídicas, o cal vai a permitir constituir equipos máis multidisciplinares, que contribuirán a un maior desenvolvemento das actuais liñas de investigación e á incorporación de novas liñas.

ASPECTOS MÁIS RELEVANTES DA ACTIVIDADE DO INSTITUTO

O estudo dos problemas do territorio e os desequilibrios territoriais, a consideración da rexión como instrumento idóneo para a promoción do espazo no que se asenta, a planificación económica e urbanística da rexión, as consecuencias do avellentamento da poboación ou as derivadas da transformación dixital e ecolóxica son, sen dúbida, cuestións que requiren que a Universidade aplique toda a súa experiencia e rigor científico para a procura de solucións. Dadas as peculiares circunstancias que Galicia presenta para o seu desenvolvemento no contexto europeo (situación periférica, acusado envellecemento, elevadísima dispersión poboacional e fortes desequilibrios internos), resulta imprescindible a existencia dun centro universitario cunha estrutura de investigación flexible que, desde unha perspectiva transdisciplinar, e coa colaboración de diversas entidades públicas e privadas, realice esta ampla labor de investigación e estudo da realidade socioeconómica e territorial.

Para lograr os seus obxectivos, o IDEGA conta con distintas liñas de investigación teórica e aplicada, que son desenvolvidas polos investigadores vinculados ao instituto, cunha ampla experiencia académica, e cos que colaboran investigadores externos, persoal técnico e outros especialistas. Na actualidade,

o instituto está inmerso nun proceso de incorporación de novos investigadores, que amplíen, consoliden e diversifiquen os seus equipos investigadores.

Como froito da intensa actividade investigadora e docente desenvolvida, o IDEGA situouse entre os centros de referencia en investigación socioeconómica, cunha importante presenza na contorna institucional e de iniciativa privada, o que lle asegura un papel fundamental no diálogo Universidade-Sociedade. A investigación realizada é altamente competitiva, con grupos de referencia capaces de promover e desenvolver proxectos, cada vez máis ambiciosos, en relación coas liñas máis innovadoras do panorama científico internacional, o que asegura un enorme potencial de crecemento a curto e medio prazo.

O IDEGA pon á disposición do público, anualmente, esta memoria descritiva das súas actividades, a cal, xunto coas súas publicacións e a súa páxina web (<https://www.usc.es/gl/institutos/idega/index.html>) permiten un mellor coñecemento do centro. Pretendemos que na Memoria se recolla unha información completa sobre o noso labor investigador e o resto de actividades que se desenvolveron ao longo do último ano. Igualmente, ofrécese información sobre as entidades e as persoas que compoñen na actualidade os seus órganos de goberno e o seu persoal permanente, así como sobre os fluxos e fondos de carácter económico-financeiro que son a contrapartida, e o soporte, da súa actividade.

O IDEGA EN 2022

No ano 2022 o IDEGA iniciou procesos de renovación e de ampliación dos investigadores adscritos ao centro. O proceso de renovación da vinculación realizouse durante os meses de xuño e xullo, para dar cumprimento ao Art. 10.c do Regulamento de Réxime Interno, segundo o cal é preciso renovar a vinculación dos investigadores cada 4 anos. Como resultado deste proceso, solicitaron a renovación 25 deles, e todas as solicitudes foron informadas positivamente pola Comisión Académica Externa.

O proceso de adscrición de novos investigadores ao Instituto tamén se iniciou no mes de xuño, pero sufriu varios retrasos, e só no mes de outubro foi aberta por parte da Vicerreitoría de Política Científica a convocatoria de expresións de interese para a adscrición de novos investigadores. Manifestaron o seu interese 49 investigadores da USC.

Con este importante capital humano, o IDEGA aspira a incrementar a súa participación en proxectos de investigación, internacionais e nacionais, en publicacións científicas de impacto, en contratos de consultaría e informes, e en teses presentadas no marco do seu programa de doutoramento.

Deste xeito, os 74 investigadores xa adscritos, ou que manifestaron o seu interese en adscribirse, que pertencen aos campos da Economía, a Xeografía, as Ciencias da Comunicación, a Ciencia Política, a Socioloxía e a Antropoloxía, tiveron a oportunidade de participar, a través dos coordinadores dos seus grupos de investigación, na comisión redactora para a re-definición da Axenda do IDEGA para os próximos 4 anos, que a finais do ano 2022 aínda

continúa os seus traballos. O Plan Estratéxico de IDEGA para o período 2023-2026 servirá de folia de ruta para a súa mellora competitiva e o seu crecemento, e para consolidar ao IDEGA como referente rexional e internacional no seu ámbito de coñecemento.

En liña co proceso de mellora continua, o IDEGA, no vindeiro 2023, procurará a súa acreditación como centro de excelencia no sistema universitario galego, xa que na súa categoría e no ámbito das Ciencias Sociais pasa a converterse no primeiro en número de investigadores da USC.

Polo tanto, o ano 2022 foi un exercicio especial na traxectoria do IDEGA debido aos procesos de renovación e nova adscrición de investigadores xa descritos. A pesar da redución no número de investigadores vinculados pola incorporación dalgúns dos seus membros aos novos centros de investigación creados en Galicia, os grupos adscritos ao IDEGA levaron a cabo 48 proxectos de investigación, incrementando as cifras do ano anterior. No montante global, o IDEGA dispuxo dun orzamento de 1.615.656,37 euros, lixeiramente inferior ao de 2021, a redución na captación de fondos de investigación, consecuencia da redución do número de investigadores nun 50%, viuse afectada nun 24%, pero o número de proxectos e contratos aumentou. O detalle completo das contas de ingresos e gastos do Instituto preséntanse no apartado final da Memoria Completa.

En canto ás publicacións, na serie Documentos de Traballo do IDEGA publicouse 1 novo número, na área de Xeografía. No eido da docencia, no IDEGA séguese a impartir o programa de doutoramento da USC en Desenvolvemento Rexional e Integración Económica (DRIE). Ademais dos seminarios impartidos polos propios doutorandos, no Ciclo de Seminarios do Programa de Doutoramento DRIE realizáronse durante o ano 13 seminarios. Igualmente no referente á docencia, no IDEGA impartíuse o Máster Propio Internacional en Ordenación e Planificación do Territorio. Edición Latinoamérica.

Na súa procura por incentivar a investigación, o IDEGA convocou en 2022, conxuntamente co Consello Económico e Social de Galicia, o IX Premio de Investigación “Valentín Paz Andrade” de investigación en economía de Galicia. Na Modalidade 1 (Traballos publicados en revistas científicas ou en editoriais) resultou premiado o traballo “Renewable energy taxes and environmental impacts: A critical reflection from the wind tax in Spain” do que son autoras María Cadaval e Rosa Regueiro, publicado na revista Energy and Environment. Na Modalidade 2 (Teses de doutoramento) foi premiada a tese de doutoramento “Unha análise socioeconómica da vulnerabilidade en Galicia: O camiño dende a escola até a inserción laboral”, do que é autor Bruno Blanco Varela, do Programa de Doutoramento en Economía e Empresa. Finalmente, no eido da proxección internacional, o IDEGA contou coa estadia de catorce investigadores procedentes de universidades europeas, americanas e africanas.

Os órganos de goberno do IDEGA celebraron as súas reunións nas seguintes datas: O Consello Científico reuniuse en tres ocasións, o 15 de marzo, o 24 de maio e o 23 de novembro. A Xunta de Goberno reuniuse o 21 de xullo.

ÓRGANOS DE GOBERNO E PERSOAL

XUNTA DE GOBERNO

Presidente: **D. Antonio López Díaz**. Reitor da Universidade de Santiago de Compostela.

D. Vicente Pérez Muñuzuri. Vicerreitor de Investigación e Innovación da Universidade de Santiago de Compostela.

D^a. Cecilia Sierra Rey. Representante do Consello Social da Universidade de Santiago de Compostela

D. José María Arias Mosquera. Presidente da Fundación Barrié.

D. Pedro Otero Espinar. Director-Xerente da Fundación Galicia Obra Social AFUNDACIÓN.

D. Agustín Hernández Fernández de Rojas. Presidente do Consello Económico e Social de Galicia.

D^a. María Dolores Riveiro García. Directora do IDEGA.

D^a. María de los Ángeles Piñeiro Antelo. Secretaria do IDEGA.

D. Tomás Serafín Cuesta García, . Representante do Consello de Goberno da USC.

DIRECTORA:

María Dolores Riveiro García

SECRETARIA:

María de los Ángeles Piñeiro Antelo

CONSELLO CIENTÍFICO

Ares Fernández, Juan J.
Carmona Badía, Joam
Fernández Fernández, Melchor
Lois González, Rubén C.
Miramontes Carballada, Ángel
Perez Fra, Maria do Mar
Piñeiro Antelo, María de los Ángeles
Riveiro García, María Dolores
Solla Sineiro, Paula
Tuñas Riveiro, María Dolores

MEMBROS DA COMISIÓN PERMANENTE

- Fernández Fernández, Melchor
- Miramontes Carballada, Ángel
- Mª Angeles Piñeiro Antelo
- María Dolores Riveiro García

INVESTIGADORES VINCULADOS

- José Antonio Aldrey Vázquez
- Roberto Bande Ramudo
- Joam Carmona Badía
- Emilio Rafael Díaz Varela
- Francisco Ramón Durán Vila
- María do Carme Espido Bello
- Melchor Fernández Fernández
- Manuel Fernández Grela
- Diana Fernández Méndez
- Carlos Ferrás Sexto
- Xesús Giráldez Rivero
- Roberto Herranz González
- Rubén C. Lois González
- Lucrecia López
- Angel Miramontes Carballada
- Valerià Paül Carril
- Miguel Pazos Otón
- Xesús Pereira López
- María do Mar Pérez Fra
- María José Piñeira Mantiñan
- María de los Ángeles Piñeiro Antelo
- Maria Dolores Riveiro García
- Gonzalo Rodríguez Rodríguez
- Juan Manuel Trillo Santamaría
- Rosa Maria Verdugo Matés

PERSOAL INVESTIGADOR CONTRATADO

- Paula Solla Sineiro
- Raúl Ríos Rodríguez
- María Aranzazu Perez Indaverea
- David Hervés Pardavila
- María Amparo Ferreira Golpe
- Francisco García Quiroga
- José Adrian Gallero Moreiras
- Diego Cidrás Fernández
- Javier Martínez Santos
- Elena Martínez Sánchez Cabrera
- Andrés González Rodríguez
- Paula Noya Vázquez
- Nerea María Otero Valle

ALUMNOS EN PRÁCTICAS

- Aaron Díaz Pérez, Alumno en prácticas Grado de Xeografía
- Eva Blanco Uzal, Alumno en prácticas Grado de Xeografía
- Andrea González Pérez, Alumna de Master Turismo Urbano e Xestión de Empresas
- Mario Ferro Martínez, Alumno do Grado de Xeografía
- Daniel Nuñez Funcia, Master en Planificación e Xestión Territorial

PERSOAL INVESTIGADOR PROGRAMAS

- Jose Balsa Barreiro, Investigador distinguido María Zambrano
- José Suárez Otero, Investigador distinguido María Zambrano
- Maricarmen Tapia Gómez, Investigadora distinguida María Zambrano
- José Ignacio Vila Vázquez, Investigador distinguido María Zambrano
- Juan Gabriel Tirado Ballesteros, Postdoutoral da Xunta de Galicia
- Ismael Irigoy Cadena, Investigador Distinguido USC

GRUPOS DE INVESTIGACIÓN

ANÁLISE TERRITORIAL GI-1871

ANTE
Análise Territorial
GI - 1871

Un Grupo de
Investigación da

Liñas de investigación:

- ✓ Desenvolvemento local: Gobernanza, cooperación ao desenvolvemento, Programas europeos (Proder, Leader, Interreg).
- ✓ Medioambiente: estudos de impacto ambiental, Lugares de Interese Comunitario, riscos medioambientais, climatoloxía aplicada.
- ✓ Ordenación do territorio: Planificación estratéxica, infraestruturas, mobilidade.
- ✓ Poboación: Emigración, Xeografía Social.
- ✓ Turismo: Planificación turística, modelos de desenvolvemento turístico, turismo mariñeiro, Camiño de Santiago, Benchmarking
- ✓ Urbanismo: Planificación, estrutura urbana, Áreas de Rehabilitación Integral, renovación urbana, cascos históricos, citymarketing
- ✓ Xeografía Económica: Polígonos industriais, comercio, pesca, Xeografía industrial (automoción, madeira e téxtil).
- ✓ Cooperación internacional ao desenvolvemento. Loita contra o empobrecemento.

Coordinador:

Lois González, Rubén Camilo

Investigadores e investigadores en formación:

Armas Quintá, Francisco Xosé
 Balsa Barreiro, José
 Copeman, Jacob
 Durán Villa, Francisco Ramón
 Lopez, Lucrecia
 Miramontes Carballada, Ángel
 Patiño Romarís, Carlos Alberto
 Paül Carril, Valerià
 Pazos Otón, Miguel
 Piñeira Mantiñán, María José
 Piñeiro Antelo, María de los Ángeles
 Rodríguez González, Román
 Suárez Otero, José
 Tapia Gómez, Maricarmen
 Tirado Ballesteros, Juan Gabriel
 Trillo Santamaría, José María
 Verdugo Matés, Rosa María

Vila Vázquez, José Ignacio
Yrigoy Cadena, Ismael
Agrelo Janza, Luis Martín
Barreiro Quintás, Daniel
Boga González, Rubén
Cidrás Fernández, Diego
López Rodríguez, Ramón
Otero Varela, Alejandro
Taboada de Zúñiga Romero, Pilar
Solla Sineiro, Paula
Vila Lage, Roberto

Colaboradores externos:

López González, Alejandro, Universidad de León
Somoza Medina, José, Universidad de León
González Pérez, Jesús Manuel, Universitat de les Illes Balears
Alonso Logroño, María Pilar, Universitat de Lleida
Escudero Gómez, Luis Alfonso, Universidad de Castilla a Mancha
Calvo Silvosa, Anxo Ramón, Universidade da Coruña
Araujo da Silva, Onildo, Universidade Estadual de Feira de Santana UEFS
Figueira Almeida Urbano Medonça, João Pedro, Universidade Lusíada do Porto.
Geralda Almeida, María, Universidade de Goiania
Fernández Fernández, Vanessa, UNED
Franco García, María, Universidade Federal da Pariba de Brasil
Morote Seguido, Álvaro Francisco, Universitat de Valencia
Almeida Calheiros, Antonio, Universidade Católica Portuguesa
Carpio Martín, José, Universidad Complutense de Madrid
Ulloa Guitian, Luís, Agrupamento Europeu Cooperacao Territorial Rio Minho
Pérez Guilarte, Yamilé, Universidade da Coruña
Mínguez García, Carmen, Universidad Complutense de Madrid

ECONOMÍA AGROALIMENTARIA E MEDIOAMBIENTAL, DESENVOLVEMENTO RURAL E ECONOMÍA SOCIAL GI-1899

Liñas de investigación:

- ✓ Economía agroalimentaria.
- ✓ Xestión económica das explotacións agrarias.
- ✓ Estrutura e dinámica dos mercados agrarios.
- ✓ Organización e funcionamento da cadea láctea.
- ✓ Procesos de axuste estrutural na agricultura e mobilidade da terra.
- ✓ Políticas agrarias: a Política Agraria Común; distribución do apoio público á agricultura.
- ✓ Políticas de desenvolvemento rural.
- ✓ Impactos ambientais das actividades agrarias.
- ✓ Análise do cooperativismo en Galicia.
- ✓ Desenvolvemento rexional.
- ✓ O Sistema de financiamento autonómico; facendas rexionais e locais.
- ✓ Orzamento público, reformas orzamentarias, regras e transparencia fiscais.
- ✓ Cambios demográficos e consecuencias económicas.

Coordinador:

López Iglesias, Edelmiro

Investigadores e investigadores en formación:

Caamaño Alegre, José
 Castañón Llamas, Luis
 Fernández Leiceaga, Xoaquín María
 García Arias, Ana Isabel
 Guntin Araujo, Xulia
 Pérez Fra, María do Mar
 Sineiro García, Francisco
 Valdés Paços, Bernardo
 Vázquez González, Ibán
 Ayala Carrillo, María del Rosario
 De la Torre Cuevas, Fernando
 Ferreira Golpe, Maria Amparo

García Suárez, Elena
Iglesias Rodríguez, Noemí
Laiño de Castro, Juan José
Meneses Ojeda, Adlai Ademir
Pardal Coca, Roberto
Rocha Correa, Pedro Fiz
Rodríguez Ferreiros, Ruth María
Shawabkeh, Yazan Taher Abd Alwali
Torres Martínez, Estefanía
Toxo Asorei, Rocío
Vilela Ferreria, Gabriel Caymmi
Rios Rodríguez, Raúl

Colaboradores externos:

Arnalte Alegre, Eladio Vicente, Universidad Politécnica de Valencia
Ceña Delgado, Felisa, Universidad de Córdoba
Ortiz Miranda, Dionisio, Universidad Politécnica de Valencia
Santiso Blanco, Jorge Antonio, Instituto Galego de Estatística
Lorenzana Fernández, Roberto, Laboratorio Interprofesional Galego de Análise do Leite (LIGAL)
Peón Pose, David, Universidade da Coruña
Jacome Estrella, Hugo de Jesús, Flacso Sede Ecuador

GRUPO DE ANÁLISE E MODELIZACIÓN ECONÓMICA GI-1883

Grupo de Análise e Modelización Económica

DEGA
Avda. das Ciencias, Chafes nº 1
Campus Universitario Sur
15702 Santiago de Compostela

Tel: +34 981 50 11 00 / +34 981 50 31 00, ext: 14339 Fax: +34 981 50 80 35

Liñas de investigación:

- ✓ Economía laboral
- ✓ Economía da saúde
- ✓ Avaliación socioeconómica
- ✓ Contabilidade social
- ✓ Análise Input-Output
- ✓ Integración Económica
- ✓ Economía Internacional

Coordinador:

Fernández Fernández, Melchor

Investigadores e investigadores en formación:

Ares Fernández, Juan José
Bande Ramudo, Roberto
Fernández Castro, María Belén
Fernández Grela, Manuel
Fernández Méndez, Diana
Herranz González, Roberto
Pereira López, Xesús
Rey Araujo, Pedro María
Rey Suárez, Pedro María
Riveiro García, María Dolores
García Méndez, María Cristina
Gayoso Couce, Lucía
Ruiz Herrera, Freddy Jesús
Sarmiento González, Rita Manuela
Vilariño López, María del Carmen
Tuñas Riveiro, María Dolores

Colaboradores externos:

Flores Mallo, Manuel Fernando, Universitat Internacional de Catalunya
Montuenga Gómez, Víctor Manuel, Universidad de Zaragoza
Manrique de Lara Peñate, Casiano, Universidad de Las Palmas de Gran Canaria
Destefanis, Sergio, U. degli Studi di Salerno
Capasso, Salvatore, University of Naples, Parthenope
Robles Teigeiro, Luis, Universidad de Málaga
Li Bonilla, Federico, Universidad Estatal a Distancia de Costa Rica
Pena Boquete, Yolanda, AYeconomics
Zuñiga Zapata, Ana Crisitina, Corporación Universitaria Lasallista, Colombia
Da Costa Pereira, Raquel Susana, ISCAP-Instituto Superior de Contabilidade e Administração do Porto.
Carrascal Incera, André, Universidade de Oviedo
Lazovski Bakhirev, Oleg, Investigador/Consultor Turismo
Sánchez Choez, Napoleón Guillermo, Escuela Politécnica Nacional Ecuador
Moreno Holquin, Harold, Universidad Tecnológica del Choco

**GRUPO DE ESTUDOS DE HISTORIA EMPRESARIAL E SECTORIAL.
PESCA, INDUSTRIA E COMERCIO GI-1170**

Liñas de investigación:

- ✓ Historia e economía da pesca e da construción naval.
- ✓ Relacións económicas internacionais.
- ✓ Historia industrial.
- ✓ Historia da empresa.
- ✓ Historia do traballo.
- ✓ Patrimonio industrial e marítimo.

Coordinador:

Giráldez Rivero, Jesús

Investigadores e investigadores en formación:

Carmona Badía, Joam
Dios Vicente, Adrián
Espido Bello, María del Carmen
Muñoz Abeledo, Luisa
Soto Fernández, David
Varela Vázquez, Pedro
De Francisco Mantiñan, Carlos
Hernández Soto, Gonzalo
Leal Bóveda, José María

Colaborador externo:

Otero Eiriz, Claudio, Xunta de Galicia

GRUPO DE ECONOMÍA PESQUEIRA E RECURSOS NATURAIS GI-1175

Liñas de investigación:

- ✓ Economía pesqueira
- ✓ Economía Forestal
- ✓ Economía de Galiza
- ✓ Economía e estudos de xénero
- ✓ Economía dos Recursos Naturais

Coordinador:

Rodríguez Rodríguez, Gonzalo

Investigadores e investigadores en formación:

Ferreiro Seoane, Francisco Jesus
Martinez Ballesteros, Víctor Hugo
Campoamor Sanchez, Liduvina Lazara
Martinez Cabrera, Elena
Sanchez Llamas, Eduardo

Colaboradora externa:

De Oliveira Falcón, María Lucía, Universidad Federal de Sergipe

PROXECTOS E CONTRATOS DE INVESTIGACIÓN

Liñas xerais da evolución da investigación do IDEGA nos últimos anos

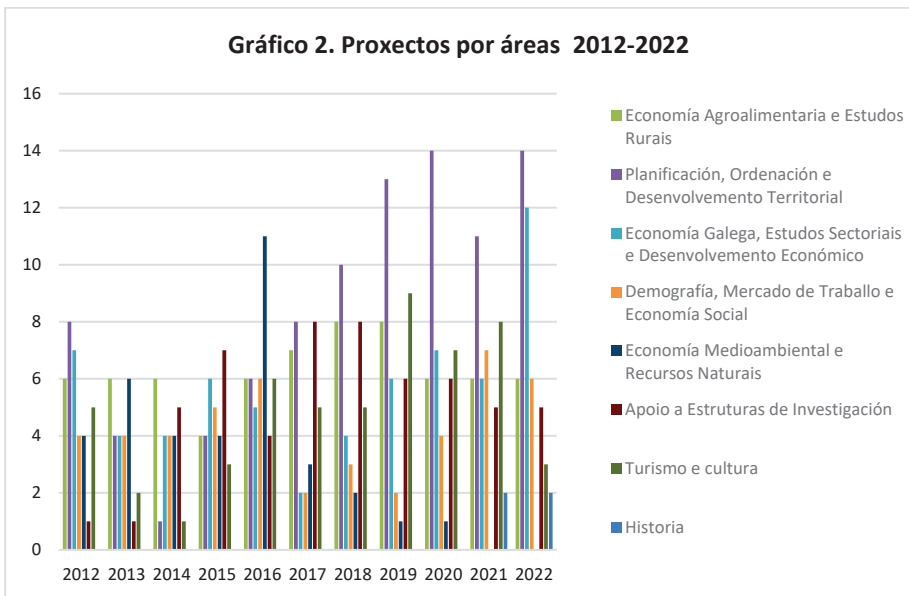
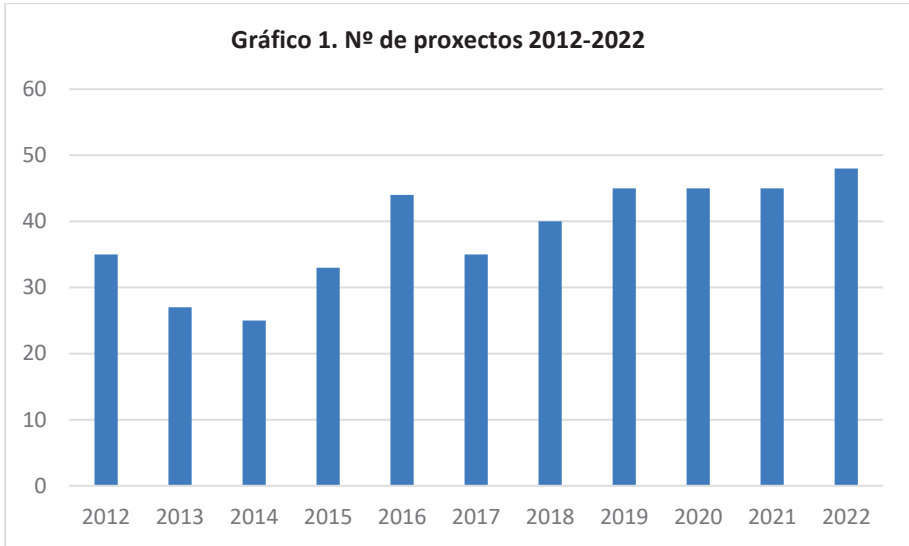

Gráfico 3: Distribución por áreas 2022

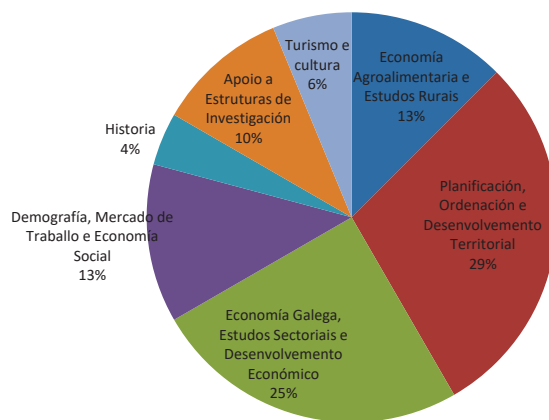
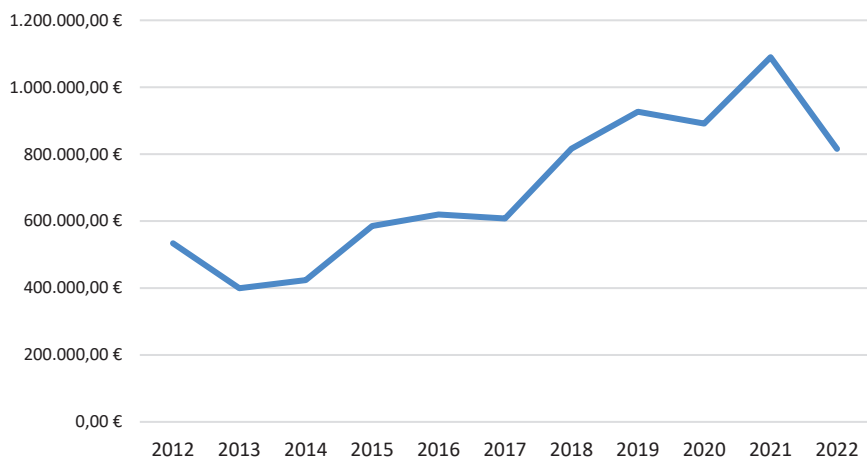

Gráfico 4. Evolución ingresos investigación 2012-2022

I. ÁREA DE ECONOMÍA AGROALIMENTARIA E ESTUDOS RURAIS.

1. *Apoio técnico para a definición dunha posición común das comunidades da Cornixa Cantábrica sobre as diferentes medidas da PAC 2023-2027*

Proxecto de investigación financiado pola Consellería do Medio Rural da Xunta de Galicia.

Investigador principal: Edelmiro López Iglesias, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

2. *Eo Alimenta (Fundación Daniel y Nina Carasso-2020)*

Proxecto de investigación financiado pola Fundación Delegación de la Fondation de France en España.

Investigador principal: Lorenzo Fernández Prieto, Departamento de Historia/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

3. *Colaboración no proxecto Laboratorio Ecosocial do Barbanza*

Proxecto de investigación financiado pola Fundación Rede Innovación Arousa.

Investigador principal: Lorenzo Fernández Prieto, Departamento de Historia/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

4. *Estudo sobre a determinación dos prezos de indemnización en granxas de visóns*

Proxecto de investigación financiado pola Consellería do Medio Rural.

Investigadores principais: Ana Isabel García Arias e Iban Vázquez González, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

5. *Sustainable Hub to engage into Rural Policies with actors (SHERPA)*

Proxecto de investigación financiado pola Comisión Europea.

Investigador principal: Edelmiro López Iglesias, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

6. Localización e diferenciación de castaños (*Castanea sativa* Mill) enxertados con cultivares tradicionais mediante análise espazo-temporal de imaxes aéreas e xenotipado por SSR – CASTAXEN

Proxecto colaborativo financiado pola Universidade de Santiago de Compostela.

Investigador principal: Emilio Díaz Varela, Departamento de Producción Vexetal e Proxectos de Enxeñaría/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

II. ÁREA DE PLANIFICACIÓN, ORDENACIÓN E DESENVOLVEMENTO TERRITORIAL

1. ***Desigualdades territoriais na inclusión financeira e económica***
 Convenio de colaboración financiado pola Facultad Latinoamericana de Ciencias Sociais FLACSO Sede Ecuador.
Investigador principal: Rubén Camilo Lois González, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

2. ***Desenvolvemento do Plan de dinamización do Centro Histórico Ribadavia***
 Convenio de colaboración financiado polo Concello de Ribadavia.
Investigadores principais: Rubén Camilo Lois González e Mª José Piñeira Mantiñan, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

3. ***Análise e diagnóstico do contexto territorial e socioeconómico do GDR Limia-Arnoia***
 Proxecto de investigación financiado polo Grupo de Desenvolvemento Rural Limia Arnoia GDR 10.
Investigadora principal: Maria de los Ángeles Piñeiro Antelo, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

4. ***Informe do marco político e do marco xeográfico e demográfico no mapa municipal europeo, español e galego***
 Proxecto de investigación financiado pola Fundación Juana de Vega.
Investigador principal: Rubén Camilo Lois González, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

5. ***Conexión con Europa do norte da Península, avaliación das conexións ferroviarias de cercanías***
 Proxecto de investigación financiado polo Parlamento Europeo Oficina en España.
Investigador principal: Rubén Camilo Lois González, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

- 6. *Collective approach of research and innovation for sustainable development in Highland. HIGHLANDS.3***
Proxecto de investigación financiado pola Comisión Europea.
Investigador principal: Valerià Paül Carril, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.
- 7. *MAPAS DIVERTIDOS. Achegando á xeografía aos máis novos***
Proxecto de investigación financiado polo Consello Social da Universidade de Santiago de Compostela
Investigador principal: Carlos Ferrás Sexto, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.
- 8. *Análise e diagnóstico territorial da área suroriental da provincia de Ourense***
Contrato financiado por Carmen Mazaira Castro.
Investigador principal: Angel Miramontes Carballada, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.
- 9. *Asistencia técnica na redacción do Plan básico municipal de Beariz***
Contrato financiado pola UTE González Somoza-Fiz Seixo Vázquez-David Rio González-Javier González López.
Investigador principal: Rubén Camilo Lois González, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.
- 10. *Ampliación do marco político e do marco xeográfico e demográfico no mapa municipal europeo, español e galego e propostas de actuación para incentivar os procesos de redimensionamento da planta local galega***
Proxecto de investigación financiado pola Fundación Juana de Vega.
Investigador principal: Rubén Camilo Lois González, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.
- 11. *Informe sobre a caracterización territorial do ámbito do Plan Especial de Conxo e a súa contorna inmediata***
Contrato financiado por Mario Crecente y Asociados Consultores SLP.
Investigador principal: Rubén Camilo Lois González, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

12. Da cooperación transfronteiriza á interautonómica: retos e oportunidades para a organización

Proxecto de investigación financiado pola Axencia Estatal de Investigación.

Investigador principal: Valerià Paül Carril, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

13. Estratexia de desenvolvemento local participativa do territorio da Comarca de Ordes

Proxecto de investigación financiado pola Asociación de Desenvolvemento Comarca de Ordes.

Investigadores principais: María José Piñeira Mantiñan e Rubén Camilo Lois González, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

14. El problema de la vivienda en las metrópolis fragmentadas españolas. Permanencia en el tiempo, nuevos mercados de la vivienda y alternativas desde las políticas públicas - RETOS 2019

Proxecto de investigación financiado pola Axencia Estatal de Investigación.

Investigador principal: Rubén Camilo Lois González, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

III. ÁREA DE TURISMO E CULTURA

---

1. ***Establishment of a Yucatan-cuba network of MA programmes in contemporary art and culture management (YUCUNET)***

Proxecto de investigación financiado pola Comisión Europea.

Investigador principal: Federico Antonio Lopez Silvestre, Departamento da Historia da Arte, Universidade de Santiago de Compostela.

2. ***Religion and its others in South Asia and the world: Communities, debates, freedoms (ROSA)***

Proxecto de investigación financiado pola Comisión Europea.

Investigador principal: Jacob Copeman, Universidade de Santiago Compostela.

3. ***Proposta de modelos de xestión de fluxos en destinos turísticos do proxecto BODAH***

Contrato financiado por Información e Comunicación Local S.A. (INCOLSA).

Investigadores principais: Miguel Pazos Otón e Lucrezia Lopez, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

IV. ÁREA DE ECONOMÍA GALEGA, ESTUDOS SECTORIAIS E DESENVOLVEMENTO ECONÓMICO

1. *Realización de estudos dirixidos á análise e coñecemento da evolución da economía galega*

Convenio de colaboración financiado pola Fundación Galicia Obra Social (Afundación).

Investigador principal: Juan Jose Ares Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

2. *Elaboración do informe "Impacto da Covid-19 na economía galega"*

Convenio de colaboración financiado polo Consello Económico e Social de Galicia.

Investigador principal: Juan Jose Ares Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela

3. *Development of a Master Programme in the Management of Industrial Entrepreneurship for Transition Countries/MIETIC*

Proxecto de investigación financiado pola Comisión Europea.

Investigador principal: Manuel Fernández Grela, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

4. *Impacto económico para a flota galega de palangre de fondo*

Proxecto financiado pola Organización de Produtores Pesqueros del Puerto de Burela (LUGO)-OPP7 Burela.

Investigador principal: Gonzalo Rodríguez Rodríguez, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

5. *Impacto económico e social dos cambios nas variacións das cuotas de especies para as flotas afectadas*

Convenio de colaboración financiado pola Consellería do Mar.

Investigador principal: Gonzalo Rodríguez Rodríguez, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

- 6. *Análise da viabilidade económico-financieira de CESPUBrasil***
Contrato financiado por CESPUBrasil S.A.

Investigador principal: Luís Otero González, Departamento de Economía Financeira e Contabilidade/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.
- 7. *Convenio entre a Axencia para a Modernización Tecnolóxica de Galicia (AMTEGA)***
Convenio financiado pola Axencia para a Modernización Tecnolóxica de Galicia

Investigador principal: Luís Otero González, Departamento de Economía Financeira e Contabilidade/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.
- 8. *Informe económico financiero de aplazamento de pago Serviguide SL***
Contrato financiado pola Corporación Radio e Televisión de Galicia, S.A.

Investigadora principal: Mª Celia López Penabad, Departamento de Economía Financeira e Contabilidade/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.
- 9. *Elaboración, implementación, seguimento e avaliación do Plan de Acción da Axenda Urbana "Lugo Cidade Verde"***
Contrato financiado por NTT Data Europe&Latam Green Engineering, S.L.U.

Investigador principal: Roberto Bande Ramudo, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.
- 10. *Valoración económico do galego***
Convenio co Consello da Cultura Galega

Investigadora principal: Diana Fernández Méndez, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.
- 11. *Diagnose participativa para a posta en valor do papel da muller na Confraría de Vigo***
Proxecto de investigación financiado pola Cofradía de Pescadores San Francisco de Vigo.

Investigador principal: Gonzalo Rodríguez Rodríguez, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

12. Programa de Ciencias Mariñas dentro dos Plans complementarios de I+D+I do Plan de Recuperación, Transformación e Resilencia

Convenio de colaboración financiado pola Consellería do Mar.

Investigador principal: Gonzalo Rodríguez Rodríguez, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

V. ÁREA DE HISTORIA

1. Director da colección “Contamos a nosa historia” e edición do libro “o reino medieval de Galicia”

Contrato financiado por Edicións Xerais.

Investigador principal: Isidro Dubert García, Departamento de Xeografía e Historia/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

2. Elaboración dunha historia económica/empresarial de Sodiga durante os cincuenta anos da súa existencia

Contrato financiado por Xesgalicia Sociedad Gestora de Entidades de Inversión de Tipo Cerrado S.A.U

Investigador principal: Xoam Xulio Luis Carmona Badía, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

VI. ÁREA DE DEMOGRAFÍA, MERCADO DE TRABAJO E ECONOMÍA SOCIAL

1. *Elaboración da Axenda Urbana 2030 de Santiago de Compostela e do Programa Compostela Móvese 2022. Actividade 2 Xestión do Comité Socioeconómico*

Convenio de colaboración financiado polo Concello de Santiago de Compostela.

Investigador principal: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

2. *Asistencia técnica para a elaboración dun índice sintético municipal para a análise e desenvolvemento das actuacións do Proxecto Piloto Talento Interxeracional*

Convenio de colaboración financiado pola Consellería de Política Social.

Investigadores principais: María Dolores Riveiro García e Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

3. *Estudo demográfico de ocupación do parque residencial edificado, análise e a súa relación coas actividades económicas, así como a percepción por parte dos cidadáns das mesmas no ámbito do Plan Especial de Protección do sitio de Interese Histórico das Fontes das Burgas e do Conxunto de Interese Histórico da cidade de Ourense*

Contrato financiado por FEUGA.

Investigador principal: José Antonio Aldrey Vázquez, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

4. *Asistencia técnica para a avaliación económica da formación a desempregados*

Convenio de colaboración financiado pola Consellería de Emprego e Igualdade.

Investigadores principais: Melchor Fernández Fernández e Manuel Fernández Grela, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

5. *Elaboración do informe do Eixo 4. Cohesión social e territorial para o Plan estratéxico de Galicia 2021-2030*

Convenio financiado pola Escola Galega da Administración Pública.

Investigador principal: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

6. *Actualización do estudo do impacto no emprego do CUPA GROUP nas provincias de Ourense e León*

Contrato financiado por CUPIRE PADESA S.L.

Investigador principal: Rubén Camilo Lois González, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

VII. APOIO A ESTRUTURAS DE INVESTIGACIÓN

---

1. Consolidación e estruturación 2021. GRC GI-1883 Grupo de Análise e Modelización Económica (GAME)

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

Investigador principal: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

2. Consolidación e estruturación 2020. GRC GI-1899 Economía Agroalimentaria e Medioambiental, Desenvolvemento Rural e Economía Social (ECOAGRASOC)

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

Investigador principal: Edelmiro López Iglesias, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

3. Consolidación e estruturación 2020. GPC GI-2037 Grupo de Análise Xurídico-Económica (ECO-IURIS)

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

Investigadora principal: María L. Loureiro García, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

4. Consolidación e estruturación 2020. GRC GI-1871 Análise Territorial

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

Investigador principal: Rubén Camilo Lois González, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

5. Convenio de colaboración entre a Consellería de Cultura, Educación e Universidade e a Universidade de Santiago de Compostela para completar as axudas ao Persoal Investigador Principal dos Programas Grant do Consello Europeo de Investigación

Convenio de colaboración financiado pola Consellería de Cultura, Educación e Universidade.

Investigador principal: Jacob Copeman, Universidade de Santiago Compostela.

PUBLICACIONES

I. DOCUMENTOS DE TRABAJO IDEGA

NÚMEROS PUBLICADOS

1. ÁREA DE XEOGRAFÍA:

1.1 Documentos de Trabajo. Xeografía 27

Autores: Carlos Alberto Patiño Romarís, Ruben Camilo Lois Gonzalez, Universidade de Santiago de Compostela.

Título: *O sector turístico galego ante o impacto da pandemia COVID-19: Análise e propostas territoriais de actuación*

2. XORNADAS DO IDEGA:

2.1 Documentos de Trabajo. Xornadas do IDEGA 9

Editores: Carlos Alberto Patiño Romarís, Ruben Camilo Lois Gonzalez, Universidade de Santiago de Compostela.

Título: *A crise do coronavirus COVID-19 e o sector turístico galego: principais retos e liñas de actuación*

DOCENCIA

I. PROGRAMA DE DOUTORAMENTO EN DESENVOLVEMENTO REXIONAL E INTEGRACIÓN ECONÓMICA

O Programa caracterízase pola priorización dunhas liñas de investigación moi concretas (cambio demográfico, desenvolvemento rexional e internacionalización, economía laboral, política agraria e desenvolvemento rural, avaliación e planificación económica rexional e sociedade da información e desenvolvemento urbano-rexional), áreas nas que os grupos implicados poden ofrecer a experiencia de investigadores de gran calidade no ámbito nacional e internacional, todo isto sen prexuízo de que, en casos xustificadas, se poidan formular teses noutras liñas de investigación dentro do eido da análise económica aplicada.

Lugar de celebración: Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais da Universidade de Santiago de Compostela.

Coordinador: Melchor Fernández Fernández.

SEMINARIO INVESTIGACIÓN DOUTORANDOS

- Evaluación del impacto económico-social del turismo en una economía emergente: Caso Costa Rica, Jorge Luis Arce 28/04/2022
- Análise das relacións en rede da estrutura de distrito turístico de Santiago de Compostela, Jose Ramón Sande 28/04/2022
- El papel de los museos en el turismo cultural urbano. Impacto socioeconómico del desarrollo museístico en A Coruña, Cristina Garcia, 28/04/2022
- Nova Política Pública Urbana Multinível: A Regeneração Urbana do Território através das Áreas de Reabilitação Urbana, Dina Henriques 6/5/2022
- CYBERcipação, Projeção de um Modelo Participativo no contexto dos Instrumento de Gestão Territorial dos Municípios, Isabel Rebelo 6/5/2022
- Asylum Quality Framework and Assessment Mechanism in Europe: a Tool for the Labour Market Integration and for the Regional Development, Sofia Barbosa Pereira 6/5/2022
- Transición socio-ecolóxica e cambio institucional nos "Montes veciñais en Man Común" da franxa atlántica, Ricardo Suárez García 17/06/2022

SEMINARIOS DO PROGRAMA DE DOUTORAMENTO

Descontando o efecto dos prezos en marcos IO a través do Path-RAS, Fernando de la Torre Cuevas e Xesús Pereira López 3/02/2022

A percepción dos residentes do impacto socioeconómico do Camiño de Santiago Vía da Prata, Diana Fernández Méndez 27/01/2022

La crisis del sistema de la información en las democracias avanzadas: desinformación y políticas de prevención y contraste en Europa e Italia, Michele Barbieri, Parthenope University of Naples 17/02/2023

A new approach to modelling the input– output structure of regional economies using non-survey methods, Anthony T. Flegg, University of the West of England 7/3/2022

Gestión de la Unidad de Ciencia Investigación e Innovación desde una Universidad en América Latina, Diego Garcia, Universidad Antonio Nariño de Colombia. 28/04/2022

Indicators and metrics are not neutral: a comparative analysis about the use of different efficiency and circularity metrics, Miguel Rodríguez, Universidade de Vigo 5/5/2022

Actual problems of development of national innovation systems, Dmitriy Ulybyshev, Karaganda University of Kazpotreboyz. 25/05/2022

Peregrina y periodista: Desde EEUU a Santiago antes y durante la pandemia, Giovanna Dell' Orto. University of Minnesota, 8/6/2022

Problems and prospects of the Eurasian Economic Union, Malika Arystan. Karaganda Economic University, 9/6/2022

Ocupación y desajuste educativo por materia de estudio: ¿existen diferencias por sexo?, Víctor Montuenga, Universidad de Zaragoza, 17/06/2022

Modelling the UK Digital Services Tax: An extention of the CORTAX model, María Teresa Álvarez Martínez, Universidad de Sevilla 27/10/2022

Propuesta de una Metodología para el Desarrollo Sostenible de las Actividades Económicas en los Territorios Rurales de Colombia a partir de Modelos de Inteligencia, Carolina Suarez Roldan, Universidad Distrital Francisco José de Calda 13/10/2022

O papel das rutas turísticas na dinamización dos territorios periféricos. Estudo de caso da Asociación de Municipios da Rota da Estrada Nacional 2 (AMREN2) de Portugal, Victor Manuel Francisco Castro, 13/10/2022

Tablas input output empresariales. Una herramienta analítica para los hoteles, Raimundo Viejo Rubio, Centro Superior de Hostelería de Galicia 29/09/2022

II. MÁSTER PROPIO INTERNACIONAL EN ORDENACIÓN E PLANIFICACIÓN DO TERRITORIO. EDICIÓN LATINOAMÉRICA.

Datas de celebración: Do 8 de marzo de 2021 ata 31 de marzo de 2022

Lugar de celebración: Instituto Universitario de Estudos e Desenvolvemento de Galicia – IDEGA. Docencia semipresencial

Directores: Rubén Camilo Lois González e Yamilé Pérez Guilarte

Cursos de formación continua

- 593 - Curso de Especialización en Planificación ambiental e conservación da natureza.
- 594 - Curso de Especialización en Planificación urbana e política territorial.
- 595 - Curso de Especialización en Xestión sostible do territorio.
- 596 - Curso de Especialización en Estratexias de desenvolvemento e cooperación.

PREMIO

I. IX PREMIO DE INVESTIGACIÓN “VALENTÍN PAZ ANDRADE”

O Premio “Valentín Paz Andrade” de Investigación en economía de Galicia é convocado conxuntamente con carácter anual polo Consello Económico e Social de Galicia e o IDEGA

Obxecto:

Premiar aqueles traballos de investigación que contribúan ao mellor coñecemento da realidade económico-social de Galicia e ao establecemento das mellores políticas para contribuír ao benestar dos seus cidadáns.

No 2022 celebrouse a novena edición na que foron premiados:

Modalidade 1. Traballos publicados en revistas científicas ou en editoriais. O traballo titulado:

“Renewable energy taxes and environmental impacts: A critical reflection from the wind tax in Spain” do que son autoras *María Cadaval e Rosa Requeiro*, publicado na revista *Energy and Environment*.

Modalidade 2. Teses de doutoramento. A tese titulada **Unha análise socioeconómica da vulnerabilidade en Galicia: O camiño dende a escola até a inserción laboral**, do que é autor Bruno Blanco Varela. Programa de Doutoramento en Economía e Empresa

Dotación:

- Modalidade 1: 2.000€
- Modalidade 2: 1.000€

Xurado:

- Antonio López Díaz, Reitor da Universidade de Santiago de Compostela
- Agustín Hernández Fernández de Rojas, Presidente do Consello Económico e Social de Galicia
- Xoán Carmona Badía
- María Dolores Riveiro García, directora do IDEGA que actuou como Secretaria
- Manuel Martínez Varela
- Fernando González Laxe
- Xosé Henrique Vázquez Vicente

PROYECCIÓN INTERNACIONAL

INVESTIGADORES EXTRANXEIROS

- Freddy Jesús Ruiz Herrera, Universidad Industrial de Santander, Colombia
- Harold Moreno Holguin, Universidad Tecnológica del Choco
- Ozana Rebouças Silva: Universidade Federal da Bahia
- André Inacio Teixeira Pedrosa, Universidade de Aveiro
- Adama Ndiaye, Universidad Assane Seck de Ziguinchor
- Michele Barbieri, Università degli Studi di Napoli Parthenope
- Jorge Luis Arce Solano, Universidad Estatal a Distancia de Costa Rica
- Federica Epifani, Università del Salento
- Carolina Suárez Roldan, Universidad Distrital Francisco Jose de Caldas de Bogotá
- Abdou Kadri Sambou, Université Assana Seck de Ziguinchor
- Edwin Castillo Arias, UNED de Costa Rica
- Adama Ndiaye, Universidad Assane Seck de Ziguinchor
- María Guillermina Díaz, Consejo Nacional de Investigaciones Científicas y Técnicas-CONICET
- Julia Hidalgo Rodríguez, Centre National de la Recherche Scientifique-CNRS

REDES INTERNACIONAIS

- Rede COST Action TU1206 SUB-URBAN "A European network to improve understanding and use of the ground beneath our cities"

Rubén Camilo Lois González e Miguel Pazos Otón

- Rede COST Action CA 15217 COST OCEANGOU "Ocean Governance for Sustainability-Challenges, Options and the Role of Science"

María de los Ángeles Piñeiro Antelo

- REDE EUROPEA ESSFIN

Rubén Camilo Lois González e María de los Angeles Piñeiro Antelo

- Comisión para Sociedade da Información da Unión Xeografica Internacional
- Carlos Ferrás Sexto*

- Impacto Macroeconómico de la Discriminación de Género (IMAGEN) financiada polo Instituto de la Mujer

Melchor Fernández Fernández

- Rede de Estudos de Geografía, Género e Sexualidade Ibero Latino-Americana (REGGSILA)

Xosé Manuel Santos Solla e María de los Ángeles Piñeiro Antelo

PUBLICACIÓNS 2022
INVESTIGADORES DO IDEGA

Autores: Paül, V., Trillo-Santamaría, J.M.

Título: The emerging mountain imaginary of the galician highlands: a new national landscape in an era of globalization?

Revista: Geographical Review

Volume: 112 nº 3

Páxinas: inicial: 466 final: 492

Autores: Zanolin, G., Paül, V.

Título: Exploring the sustainability of wilderness narratives in europe. Reflections from val grande national park (Italy)

Revista: Geographical Review

Volume: 112 nº 3

Páxinas: inicial: 444 final: 465

Autores: Paül, V., Trillo-Santamaría, J.M.

Título: The persistent catalan-spanish turmoil: a geopolitical reading of the first weeks of the covid-19 crisis management in catalonia and spain

Revista: Geographical Review

Volume: 112 nº 4

Páxinas: inicial: 493 final: 511

Autores: Zazo Moratalla, A., Paül

Título: What is an Agricultural Park? Observations from the Spanish Experience

Revista: Land Use Policy

Volume: 112

Páxinas: inicial: 1 final: 10

Autores: Carballada, Á. M., Lois-González, R. C.

Título: Liberalization and governance in the geographical distribution of pharmacies in Spain

Revista: International Journal of Environmental Research and Public Health

Volume: 19 nº 1

Páxinas: inicial: 1 final: 10

Autores: Pérez-Girón, J. C., Díaz-Varela, E. R., Álvarez-Álvarez, P., Hernández Palacios, O., Ballesteros, F., López-Bao, J. V.

Título: Linking landscape structure and vegetation productivity with nut consumption by the Cantabrian brown bear during hyperphagia

Revista: Science of the Total Environment

Volume: 813

Autores: Fernández Grela, M.

Título: The art of choosing the right model

Revista: Investigaciones de Historia Económica, Economic History Research

Volume: 18 nº 1

Páxinas: inicial: 74 final: 75

Autores: Varela Vázquez, P., Carmona Badía, X., González López, M., Guntín Araujo, X.

Título: Aprendizaje institucional y formación de políticas científico-tecnológicas y de innovación en Galicia: un enfoque histórico, 1981-2020

Revista: Investigaciones de Historia Económica, Economic History Research

Volume: 18 nº 1

Páxinas: inicial: 1 final: 11

Autores: Duro, J., Perez-Laborda, A., Fernandez, M.

Título: Territorial tourism resilience in the COVID-19 summer

Revista: Annals of Tourism Research Empirical Insights

Volume: 3 nº 1

Páxinas: inicial: 1 final: 10

Autores: Pereira-López, X., Węgrzyńska, M. A., Sánchez-Chóez, N. G.

Título: Measuring Technological Change through an Extended Structural Decomposition Analysis: An Application to EU-28 Primary Sectors (2010–2015)

Revista: Economies

Volume: 10 nº 1

Páxinas: inicial: 1 final: 10

Autores: Paül, V., Trillo-Santamaría, J. M., Martínez-Cobas, X., Fernández-Jardón, C.

Título: The Economic Impact of Closing the Boundaries: The Lower Minho Valley Cross-Border Region in Times of Covid-19

Revista: Journal of Borderlands Studies

Volume: 37 nº 4

Páxinas: inicial: 761 final: 779

Autores: Pérez-Girón, J. C., Díaz-Varela, E. R., Álvarez-Álvarez, P.

Título: Climate-driven variations in productivity reveal adaptive strategies in Iberian cork oak agroforestry systems

Revista: Forest Ecosystems

Volume: 9

Páxinas: inicial: 1 final: 10

Autores: Paül, V., Vila-Lage, R., Trillo-Santamaría, J. M

Título: "The nº1 country"? A critical investigation of the booming designation of biosphere reserves in Spain

Revista: Landscape and Urban Planning

Volume: 222

Páxinas: inicial: 1 final: 10

Autores: Varela Vázquez, P., Espido Bello, M. d. C

Libro: A Primeira Revolución Industrial (1760-1860)

Editorial: Universidade de Santiago de Compostela

Autores: Hernández-Morcillo, Torralba, Baiges, Bernasconi, Bottaro, Brogaard, Bussola, Díaz-Varela, Geneletti, Grossmann, Kister, Klingler, Loft, Lovric, Mann, Pipart, Rocas-Díaz, Sorge, Tiebel, et al.

Título: Scanning the solutions for the sustainable supply of forest ecosystem services in Europe

Revista: Sustainability Science

Volume: 17 nº 5

Páxinas: inicial: 2013 final: 2029

Autores: Gomes Oliveira, A., Souza Machado, R. A., & Lois González, R. C.

Título: Environmental Zoning in a Context of Strong Pressure from Productivist Agriculture in Brazil's Northeast: The Case of the Ipojuca River, Pernambuco, Brazil

Revista: Land

Volume: 11 nº 5

Páxinas: inicial: 1 final: 10

Autores: Pereira-lópez, X., Sánchez-chóez, N. G., Fernández-fernández, M.

Título: Spotting Error Patterns in Input-Output Projections Using Location Quotients

Revista: Mathematics

Volume: 10 nº 9

Páxinas: inicial: 1 final: 10

Autores: Lois González, R. C., Patiño Romarís, C. A., González Laxe, F.

Título: Patrones de estacionalidad del turismo de cruceros: Un caso de estudio en la Península Ibérica

Revista: Anuario de estudios marítimos

Volume: 1

Páxinas: inicial: 149 final: 169

Autores: M. Ballesteros, H., Rodríguez Rodríguez, G., Martínez Cabrera, H., Sánchez-llamas, E., Lago Rama, P., García Negro, M. d. C.

Título: Saltarse las reglas como refuerzo de la comunidad: Explorando las condiciones para la aceptación del furtivismo marisquero en Esteiro-Muros (Galicia)

Revista: Anuario de estudios marítimos

Volume: 1

Páxinas: inicial: 231 final: 253

Autor: Trillo Santamaría, J. M.

Título: De fronteras y límites en España: un estado de la cuestión

Publicación: La geografía española actual. Estado de la cuestión: aportación española al congreso de la UGI. París 2022. El tiempo de los geógrafos

Páxinas: inicial: 115 final: 138

Autores: Oliveira Santos, N., Machado, R. A. S., & Lois González, R. C.
Título: Identification of levels of anthropization and its implications in the process of desertification in the Caatinga biome (Jeremoabo, Bahia-Brazil)
Revista: Cuadernos de investigación geográfica: Geographical Research Letters

Volume: 48

Páxinas: inicial: 41 final: 57

Autores: Giráldez Rivero, J.

Título: The financing of the fishing sector and the naval mortgage in Spain (1900–1959)

Revista: International journal of maritime history

Volume: 34 nº 2

Páxinas: inicial: 320 final: 339

Autora: Verdugo Matés, R. M.

Título: International Migrations between 1990 and 2010: A Statistical Analysis of West Africa

Revista: Estudios de Asia y Africa

Volume: 57 nº 2

Páxinas: inicial: 335 final: 400

Autores: Guillermo-Ramírez, M., Cruz, J. M., Bendelac Gordon, L. J., Trillo Santamaría, J. M. (

Título: Desafíos de la cooperación transfronteriza para el desarrollo en contextos de transformación regional latinoamericana

Revista: Revista española de desarrollo y cooperación

Volume: 49 nº 1

Páxinas: inicial: 3 final: 16

Autores: Nicosia, E., Lopez, L.

Título: La città "pandemica": nuove spazialità e relazioni sociali

Revista: Capitale Culturale

Volume: 2022 nº 25

Páxinas: inicial: 15 final: 29

Autores: Mosquera-Losada, M. R., Rodríguez-Rigueiro, F. J., Santiago-Freijanes, J. J., Rigueiro-Rodríguez, A., Silva-Losada, P., Pantera, A., Fernández-Lorenzo, J. L., González-Hernández, M. P., Romero-Franco, R., Aldrey-Vázquez, J. A., Ferreiro-Domínguez, N.

Título: European agroforestry policy promotion in arable Mediterranean areas

Revista: Land Use Policy

Volume: 120

Páxinas: inicial: 1 final: 10

Autores: Milagres, C. S. F., Pérez Fra, M. d. M., García Arias, A. I., & Rodrigues, W.

Título: Community resilience as an alternative for regional development in the face of socio-ecological transformations in the traditional communities of Jalapão, Tocantins – Brazil

Revista: Desenvolvimento e Meio Ambiente

Volume: 59

Páxinas: inicial: 182 final: 250

Autores: Cidrás, D., Paül, V.

Título: Rewilding Shouldn't Be Reactive: Fragas do Eume Natural Park in the Face of an Invasive Alien Species

Revista: Journal for Nature Conservation

Volume: 69

Páxinas: inicial: 1 final: 10

Autores: Somoza Medina, X., Lois González, R. C., Somoza Medina, M.

Título: Walking as a cultural act and a profit for the landscape. A case study in the Iberian Peninsula

Revista: GeoJournal

Volume: 88

Páxinas: inicial: 2171 final: 2186

Autores: Duro, J. A., Osorio, A., Perez-Laborda, A., Fernández-Fernández, M.

Título: Measuring tourism markets vulnerability across destinations using composite indexes

Revista: Journal of Destination Marketing and Management

Volume: 25

Páxinas: inicial: 1 final: 14

Autores: Lois González, R. C., Plaza Gutiérrez, J. I., Gómez Espín, J. M

Título: La geografía rural en España (1940-2020): de la marcada influencia francesa a una creciente diversidad temática y metodológica

Publicación: La geografía española actual. Estado de la cuestión: aportación española al congreso de la UGI. París 2022. El tiempo de los geógrafos

Páxinas: inicial: 203 final: 228

Autores: González Pérez, J. M., Piñeira Mantiñán, M. J.

Título: Los recientes estudios de geografía urbana en España: tres décadas interpretando la ciudad y los procesos de urbanización (1992-2022)

Publicación: La geografía española actual. Estado de la cuestión: aportación española al congreso de la UGI. París 2022. El tiempo de los geógrafos

Páxinas: inicial: 229 final: 249

Autores: Paül Carril, V., Giménez Capdevila, R.

Título: Una geografía catalana en temps de crisis

Publicación: La geografía española actual. Estado de la cuestión: aportación española al congreso de la UGI. París 2022. El tiempo de los geógrafos

Páxinas: inicial: 385 final: 411

Autores: Blanco Arias, C. A., Lagos Abarzuza, L., Laborda Bartolomé, R. A., Fagúndez, J., Díaz Varela, E. R., Díaz Varela, R. A.

Título: Uso de tracción animal en labores selvícolas para la restauración de turberas en Galicia

Revista: Revista Montes

Volume: 149

Páxinas: inicial: 25 final: 31

Autores: Lois-González, R. C., Somoza-Medina, X.

Título: The Necessary Digital Update of the Camino de Santiago

Revista: Lecture Notes in Networks and Systems

Volume: 482

Páxinas: inicial: 268 final: 277

Autores: Piñeiro-Antelo, M. d. I. Á., Lopez, L., Pazos-Otón, M.

Título: Where Do the Children Play? Taxonomy of Children's Play Areas and Role of the City of Culture in Santiago de Compostela

Revista: Lecture Notes in Networks and Systems

Volume: 482

Páxinas: inicial: 407 final: 417

Autor: Pazos Otón, M.

Libro: Perpetuum mobile: movilidad en tiempos pandémicos

Revista: Perpetuum mobile: movilidad en tiempos pandémicos

Editorial: Tirant Humanidades

Autores: Otero-Varela, A., Paül, V. (

Título: The Never-Ending Story of the Metropolitan Area of Vigo (Galicia, Spain)

Revista: Lecture Notes in Networks and Systems

Volume: 482

Páxinas: inicial: 946 final: 956

Autores: Piñeira-Mantiñán, M. J., López-Rodríguez, R., Durán Villa, F. R.

Título: Barcelona's Challenge to Supply Affordable Housing. Innovative Tenure Alternatives to Improve Accessibility

Revista: Lecture Notes in Networks and Systems

Volume: 482

Páxinas: inicial: 1536 final: 1545

Autores: Gusman, I., Lois González, R. C., Fernandes, J. A. R.
Título: Variações do norte de Portugal: entre os espaços formais e os imaginários territoriais
Publicación: XVII Coloquio Ibérico de Geografía: Nuevas fronteras y nuevos horizontes en la Geografía Ibérica : políticas y transformaciones territoriales. Libro de Actas

Autor: Pazos Otón, M.
Título: Urbanización y cambio en las ciudades gallegas
Libro: Cidades no tempo: Santiago de Compostela, A Coruña, Ferrol, Lugo, Ourense, Vigo, Pontevedra
Páxinas: inicial: 35 final: 38

Autor: Pazos Otón, M.
Título: Urbanización e cambio nas cidades galegas
Libro: Cidades no tempo: Santiago de Compostela, A Coruña, Ferrol, Lugo, Ourense, Vigo, Pontevedra
Volume:
Páxinas: inicial: 17 final: 20

Autores: Moscarelli, R., López, L., Lois González, R. C.
Título: El Camino de Santiago: actores y significados a lo largo del tiempo
Libro: Leyendo el territorio: Homenaje a Miguel Ángel Troitiño
Páxinas: inicial: 865 final: 874

Autores: Lois González, R. C., Rodal, B. M.
Título: La institucionalización del paisaje de las Rías Baixas
Revista: Cuadernos de geografía
Volume: 108
Páxinas: inicial: 695 final: 713

Autores: Sarabia-Molina, M. Y., Soares, J. R. R., Lois-González, R. C.
Título: Innovations in Community-Based Tourism: Social Responsibility Actions in the Rural Tourism in the Province of Santa Elena-Ecuador
Revista: Sustainability (Switzerland)
Volume: 14 nº 20
Páxinas: inicial: 1 final: 10

Autores: Barreiro, M., & Paül, V.
Título: Does Galicia Experience Suburbanisation? (Sub)Urban Processes, Morphologies, and Planning on the Morrazo Peninsula
Libro: Suburbia in the 21st Century: From Dreamscape to Nightmare?
Editorial: Taylor and Francis
Páxinas: inicial: 138 final: 155

Autores: Rodríguez-Rodríguez, G., Ballesteros, H. M., Sánchez-Llamas, E., Bande, R., Otero, R. F.

Título: The state of the art in cost-benefit of HTS methods for stock assessment: An overview

Revista: Frontiers in Marine Science

Volume: 9

Páxinas: inicial: 1 final: 10

Autores: Trillo-Santamaría, J.-M., Vila-Lage, R., Paül, V.

Título: Are Internal Borders Gaining Momentum?: A Territorial Reading of Spain's Covid-19 Crisis Management

Libro: COVID-19 in Europe and North America: Policy Responses and Multi-Level Governance

Editorial: De Gruyter

Páxinas: inicial: 123 final: 150

Autores: Piñeira Mantiñán, M. J., Pérez Machado, R. P.

Título: Historic urbanism, urban morphology, and urban design in Latin America and the Caribbean

Libro: The Routledge Handbook of Urban Studies in Latin America and the Caribbean: Cities, Urban Processes, and Policies

Editorial: Taylor and Francis

Páxinas: inicial: 54 final: 91

Editores: González-Pérez, J. M., Irazábal, C., Lois-González, R. C.

Libro: The Routledge Handbook of Urban Studies in Latin America and the Caribbean: Cities, Urban Processes, and Policies

Editorial: Taylor and Francis

Páxinas: inicial: 1 final: 638

Autores: Lois-González, R. C., González-Pérez, J. M., Irazábal, C.

Título: The study of Latin American and Caribbean Cities in the 21st Century

Libro: The Routledge Handbook of Urban Studies in Latin America and the Caribbean: Cities, Urban Processes, and Policies

Editorial: Taylor and Francis

Páxinas: inicial: 3 final: 12

Autores: Boga, R., Paül, V., Haslam-McKenzie, F.

Título: Padrón peppers or peppers from Herbón? Discussing the controversial attainment of a geographical indication in light of food (re)localisation approaches

Revista: Sociologia Ruralis

Volume: 63 n° 2

Páxinas: inicial: 287 final: 308

Editores: Tirado-Ballesteros, J. G., Piñeiro Antelo, Á., Paül Carril, V.
Publicación: ¿Renacimiento rural ? Los espacios rurales en época de pos-pandemia: Actas del XXI Coloquio de Geografía Rural de la AGE IV Coloquio Internacional de Geografía Rural ColoRURAL2022

Autores: Vidal Mascato, M., Piñeiro Antelo, Á.
Título: Efectos de la COVID-19 en la pesca y sus consecuencias en los puertos de O Grove y Ribeira
Publicación: ¿Renacimiento rural ? Los espacios rurales en época de pos-pandemia: Actas del XXI Coloquio de Geografía Rural de la AGE IV Coloquio Internacional de Geografía Rural ColoRURAL2022
Páxinas: inicial: 149 final: 158

Autor: Tirado-Ballesteros, J. G.
Título: Efectos de la COVID-19 en las actividades de caravanning:: apuntes sobre la demanda en España
Publicación: ¿Renacimiento rural ? Los espacios rurales en época de pos-pandemia: Actas del XXI Coloquio de Geografía Rural de la AGE IV Coloquio Internacional de Geografía Rural ColoRURAL2022
Páxinas: inicial: 233 final: 238

Autor: Giráldez Rivero, J.
Título: 9. Desequilibrios no devalar da pesca galega
Libro: Os tempos son chegados: un balance da Galicia autonómica: 1981-2021
Editorial: Parlamento de Galicia
Páxinas: inicial: 177 final: 191

Autor: Lois González, R. C.
Título: 12. Unha sociedade urbana e economicamente diversa
Libro: Os tempos son chegados: un balance da Galicia autonómica: 1981-2021
Editorial: Parlamento de Galicia
Páxinas: inicial: 223 final: 237

Autor: Carmona Badía, X.
Título: 8. Melloras, pero non moi distintos: a industria na Galicia autonómica
Libro: Os tempos son chegados: un balance da Galicia autonómica: 1981-2021
Editorial: Parlamento de Galicia
Páxinas: inicial: 159 final: 175

Autores: Arce-Solano, J. L., Fernández-Fernández, M.
Título: Evolución de la actividad turística en Costa Rica: Crecimiento antes de la pandemia y resiliencia a partir de la reapertura
Revista: Revista Nacional de Administración
Volume: 13 nº 1
Páxinas: inicial: 133 final: 152

Autores: Trillo Santamaría, J. M., López, L., Lois González, R. C.
Libro: Geografía social: permanencias, cambios y escenarios futuros
Editorial: Asociación Española de Geografía - AGE

Autores: Ivona, A., López, L.
Título: Las áreas de interior en Italia: revisión y análisis de su aproximación en las últimas décadas
Libro: Geografía social: permanencias, cambios y escenarios futuros
Editorial: Asociación Española de Geografía - AGE
Páginas: inicial: 195 final: 204

Autores: Felicidades García, J., Piñeiro Antelo, Á., Pazos García, F. J.
Título: Laboratorio de gobernanza transfronteriza. Agenda Urbana para la Eurociudad del Guadiana (Portugal-España)
Revista: Geografía social: permanencias, cambios y escenarios futuros
Editorial: Asociación Española de Geografía - AGE
Páginas: inicial: 179 final: 192

Autores: Agrelo Janza, L. M., Trillo Santamaría, J. M.
Título: Monte Pindo, ¿el parque natural "deseado" -aunque imposible- en Galicia? Una lectura desde la geografía social
Revista: Geografía social: permanencias, cambios y escenarios futuros
Editorial: Asociación Española de Geografía - AGE
Páginas: inicial: 253 final: 263

Autores: Trillo Santamaría, J. M., López, L., Lois González, R. C.
Título: Introducción
Revista: Geografía social: permanencias, cambios y escenarios futuros
Editorial: Asociación Española de Geografía - AGE
Páginas: inicial: 13 final: 23

Autores: Sanchez Choez, N., Pereira López, X., Fernández Fernández, M.
Título: A modification of the Cross-Industry Location Quotient for Projecting Sub-Territorial Input-Output Tables
Revista: Revista de economía mundial
Volume: 62
Páginas: inicial: 25 final: 50

Autores: Escudero-Gómez, L. A., González-Pérez, J. M., Lois-González, R. C.
Título: Spatial and Climate Governance and Policy to Tackle the Challenges of the Anthropocene: A Critical Analysis Based on the Paradigmatic Tourism Destination of Mallorca (Spain)
Revista: Climate
Volume: 10 n° 175
Páginas: inicial: 1 final: 20

Editores: Rio Fernandes, J. A., Lois González, R. C., Beltrão Sposito, M. E.
Libro: El mundo visto de las ciudades
Editorial: Tirant Humanidades

Autores: Rio Fernandes, J. A., Lois González, R. C., Beltrão Sposito, M. E.
Título: El triunfo de la ciudad
Libro: El mundo visto de las ciudades
Editorial: Tirant Humanidades
Páginas: inicial: 23 final: 30

Autores: Rio Fernandes, J. A., Lois González, R. C., Beltrão Sposito, M. E.
Título: Las ciudades son, quizás, el mayor de nuestros logros
Libro: El mundo visto de las ciudades
Editorial: Tirant Humanidades
Páginas: inicial: 15 final: 22

Autora: Piñeira Mantiñán, M. J.
Título: Metropolitanización en España: La expansión del fenómeno urbano y el negocio de hacer ciudad
Libro: El mundo visto de las ciudades
Editorial: Tirant Humanidades
Páginas: inicial: 99 final: 114

Autores: Rio Fernandes, J. A., Lois González, R. C., Beltrão Sposito, M. E.
Título: La desigualdad: Ciudades en la ciudad o la no ciudad
Libro: El mundo visto de las ciudades
Editorial: Tirant Humanidades
Páginas: inicial: 193 final: 202

Autor: Lois González, R. C.
Título: Las capitales económicas y financieras de España: la búsqueda de una ciudad global
Libro: El mundo visto de las ciudades
Editorial: Tirant Humanidades
Páginas: inicial: 419 final: 436

Autores: Rio Fernandes, J. A., Lois González, R. C., Beltrão Sposito, M. E.
Título: Gobernanza y urbanismo, en la búsqueda de una ciudad mejor
Libro: El mundo visto de las ciudades
Editorial: Tirant Humanidades
Páginas: inicial: 665 final: 674

Autores: Rio Fernandes, J. A., Lois González, R. C., Beltrão Sposito, M. E.

Título: Sostenibilidad y movilidad: una nueva desigualdad

Libro: El mundo visto de las ciudades

Editorial: Tirant Humanidades

Páxinas: inicial: 513 final: 522

Autores: Rio Fernandes, J. A., Lois González, R. C., Beltrão Sposito, M. E.

Título: La ciudad de los consumidores: la centralidad del tener y del parecer

Libro: El mundo visto de las ciudades

Editorial: Tirant Humanidades

Páxinas: inicial: 357 final: 364

Autor: Miramontes Carballada, Á.

Título: Pontevedra: algo más que una ciudad coches

Libro: El mundo visto de las ciudades

Editorial: Tirant Humanidades

Páxinas: inicial: 611 final: 620

Autor: Pazos Otón, M.

Título: La ciudad del automóvil en España

Libro: El mundo visto de las ciudades

Editorial: Tirant Humanidades.

Páxinas: inicial: 523 final: 534

Autor: Paül Carril, V.

Título: Verano 2020 en A Veiga (Galicia):: turismo rural en tiempos pandémicos

Publicación: ¿Renacimiento rural ? Los espacios rurales en época de pos-pandemia: Actas del XXI Coloquio de Geografía Rural de la AGE IV Coloquio Internacional de Geografía Rural ColoRURAL2022

Páxinas: inicial: 215 final: 220

Autores: Paül Carril, V., Hernández Hernández, M.

Título: Ordenación del espacio rural

Libro: Ordenación del territorio y medio ambiente

Editorial: Tirant Humanidades

Páxinas: inicial: 439 final: 464

Autor: Paül Carril, V.

Título: A Estratexia do Río Miño Transfronteirizo 2030: unha ordenación territorial para a raia húmida galegoportuguesa?

Revista: Revista galega de economía: Publicación Interdisciplinar da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais

Volume: 31 nº 2

Páxinas: inicial: 47 final: 73

Autores: Melchor Fernández, Dolores Riveiro

Título: Efectos de la reestructuración bancaria en Galicia: el abandono del rural gallego

Libro: Desigualdades territoriales en la inclusión financiera y económica,

Editorial: Servizo de Publicacións, Universidade de Santiago de Compostela

Páxinas: inicial: 125 final: 147

Autoras: Cristina García-Méndez, Dolores Riveiro

Título: El papel de los museos en el desarrollo turístico de las urbes contemporáneas

Libro: Educación, Interpretación del patrimonio y turismo

Editorial: DYKINSON

Páxinas: inicial: 145 final: 181

**ORZAMENTO E BALANCE
DE SITUACIÓN DO IDEGA**

INGRESOS XESTIÓN-INVESTIGACIÓN

	2021	2022
Retención Remanente IDEGA	86.412,67 €	86.412,67 €
Remanente Investigación, docencia e crédito aprazado	467.265,30 €	696.406,25 €
Universidade de Santiago	12.902,14 €	13.637,50 €
Achegas Xunta de Goberno	0,00 €	4.500,00 €
Ingresos Proxectos e Cursos	1.094.456,57 €	823.059,95 €
Modificacións negativas	-7.690,67 €	-8.360,00 €
TOTAL INGRESOS	1.653.346,01€	1.615.656,37€

GASTOS XESTIÓN-INVESTIGACIÓN

	2021	2022
Gastos de proxectos	128.876,13 €	105.567,83 €
Material funxible, reproducións e memoria	9.819,27 €	11.789,23 €
Comunicacións	5.088,16 €	5.196,54 €
Equipamento	34.172,50 €	36.447,58 €
Sesións científicas, xornadas e Congresos	6.887,53 €	9.856,41 €
Gastos de persoal	442.984,02 €	382.279,04 €
Outros gastos proxectos	285.249,60 €	296.273,89 €
Premios IDEGA	3.000,00 €	3.000,00 €
Remanente a incorporar e crédito aprazado	647.841,06 €	676.315,87 €
Gastos por agrupación de partida	3.015,07 €	2.517,31 €
Retención Universidade	86.412,67 €	86.412,67 €
TOTAL GASTOS	1.653.346,01€	1.615.656,37€